

Preek 2 september 2018 Citykerk Het Steiger, 22^e zondag jaar (B)

Voorganger: Adrie de Lange

Lezingen: Deuteronomium 4,1-2.6-8 en Marcus 7,1-8.14-15.21-23.

In een eerste opwelling zou je denken: Mijn God, daarover hoef je toch geen discussie te voeren. Wat kan er nu verkeerd zijn aan handen wassen voor het eten? Wij gaan toch ook met schone handen aan tafel en eisen dat toch ook van onze kinderen en kleinkinderen. Al onze beleefdheidsregels, tafelgebruiken en conventies getuigen toch van een zekere achting voor elkaar en zorgen er voor dat onze dagelijkse omgang met elkaar draaglijk verloopt. Er zijn in ons leven veel dingen die we niet doen omdat we het zo leuk vinden, maar omdat we het zo hebben geleerd en het zijn betekenis heeft. Je moet van regels en gewoontes echter geen keurslijf maken en met ongewassen handen eten is dus niet rampzalig.

Maar laten we nu eens doelbewust kijken naar wat er in het evangelie van vandaag gebeurt. We bevinden ons in de buurt van 'het meer van Genezareth'. Door de vele genezingen en door de wonderbare broodvermenigvuldiging is Jezus' bekendheidsgraad enorm gestegen. De mensen worden nieuwsgierig en uit het verre Jeruzalem komen Farizeeën en Schriftgeleerden kijken naar het optreden van Jezus. Waarom? Waarschijnlijk om te controleren wat hij zegt en doet? Kennelijk hebben zij hun twijfels over zijn optreden. Vooral regels over het behoud van de reinheid waren belangrijk, want om de dienst in de Tempel te kunnen verrichten moesten de bedienaren steeds rein zijn. Daarom nemen ze in ieder geval aanstoot aan het gedrag van Jezus' leerlingen, die met ongewassen handen eten.

Wat evenwel Jezus zo boos maakt is niet die poging van de Farizeeën en Schriftgeleerden om een voor God welgevallig leven te leiden. Zeker niet! Wat Jezus boos maakt is het feit dat ze zich vooral aan uiterlijkheden vastklampen en zich in juridische spitsvondigheden verstrikken. Op die manier gaan ze voorbij aan de zin en betekenis van de wetgeving. Gods geboden willen ons het leven niet per definitie moeilijk en gecompliceerd maken, maar ons leven juist verrijken en glans geven.

De geschiedenis leert echter dat regels en voorschriften na verloop van tijd een eigen leven gaan leiden en dat gebeurde ook in de joodse gemeenschap ten tijde dat Jezus optrad. Schriftgeleerden en Farizeeën veronderstelden, dat alleen diegenen die de wet tot in de puntjes vervulden, aan hun plicht voor God voldeden en bijgevolg ook een passende beloning zouden ontvangen. Dit alles ging gepaard met een zekere hoogmoed tegenover de gewone mensen, die niet zo bekend waren met al die wetten en voorschriften en dus in gebreke bleven.

Jezus houdt zijn gehoor voor dat God geen muggenzifter is. Het gaat niet om uiterlijkheden en om gezien te worden. Het gaat dus ook niet om uiterlijke reinheid. Vandaar dat hij zegt: 'Niets kan de mens bezoedelen wat van buiten af in hem komt. Maar wat uit de mens komt, dat bezoedelt de mens.'

Geboden en wetten, maar ook kerkelijke dogma's kunnen een mens inderdaad onvrij maken en tot schijnheiligheid leiden. Jezus leert zijn toehoorders dat zijn hemelse Vader wil dat de mensen innerlijk vrij worden en op een authentieke manier hun vroomheid uitdragen zonder uiterlijke poespas.

Bidden wij dit uur dat wij innerlijk vrije en authentieke mensen mogen worden en dat wij er voor behoed worden om andere mensen naar onze maatstaven te willen beoordelen. Amen.